

Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av rådets direktiv 78/660/EEG, 83/349/EEG och 91/674/EEG om årsbokslut och sammanställd redovisning i vissa typer av bolag och försäkringsföretag

(2002/C 227 E/07)

(Text av betydelse för EES)

KOM(2002) 259/2 slutlig — 2002/0112(COD)

(Framlagt av kommissionen den 28 maj 2002)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR
ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 44.1 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget, och

av följande skäl:

(1) Europeiska rådet underströk vid sitt möte i Lissabon den 23–24 mars 2000 behovet av att påskynda fullbordandet av den inre marknaden för finansiella tjänster och angav år 2005 som slutdatum för genomförandet av kommissionens handlingsplan för finansiella tjänster samt yrkade på att åtgärder skulle vidtas för att öka jämförbarheten mellan årsredovisningar från bolag inom gemenskapen som är noterade på en reglerad marknad (nedan: "börsnoterade bolag").

(2) Kommissionen offentliggjorde den 13 juni 2000 ett meddelande med titeln "EU:s strategi för finansiell rapportering: den fortsatta inriktningen" ⁽¹⁾ där det föreslås att alla börsnoterade EU-företag senast från och med år 2005 bör utarbeta sin sammanställda redovisning i enlighet med en enda uppsättning redovisningsstandarder, nämligen de internationella redovisningsstandarderna International Accounting Standards (IAS).

(3) Genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr ... om tillämpning av internationella redovisningsstandarder (nedan: "IAS-förordningen") infördes ett krav på att alla börsnoterade företag från och med år 2005 skall utarbeta

sin sammanställda redovisning i enlighet med de IAS-standarder som antagits för tillämpning inom gemenskapen. Förordningen gav också medlemsstaterna en valmöjlighet när det gäller att tillåta eller kräva att antagna IAS-standarder skall tillämpas under utarbetandet av årsredovisningarna och att tillåta eller kräva onoterade företag att använda antagna IAS-standarder.

(4) Enligt IAS-förordningen är det nödvändigt att en internationell redovisningsstandard som skall tillämpas inom gemenskapen uppfyller det grundläggande kravet i rådets direktiv 78/660/EEG av den 25 juli 1978 grundat på artikel 54.3 g i fördraget om årsbokslut i vissa typer av bolag ⁽²⁾ och rådets direktiv 83/349/EEG av den 13 juni 1983 grundat på artikel 54.3 g i fördraget om sammanställd redovisning ⁽³⁾, dvs. att tillämpningen av standarden ger en rättvisande bild av bolagets ekonomiska ställning och resultat; denna princip skall tillämpas utifrån dessa rådsk direktiv utan att detta nödvändigtvis innebär att standarden strikt skall överensstämma med varje enskild bestämmelse i direktiven.

(5) Dessa direktiv kommer fortfarande att vara den huvudsakliga källan när det gäller gemenskapens redovisningskrav för årsbokslut och sammanställd redovisning som inte utarbetas enligt IAS-förordningen i bolag som omfattas av direktiven 78/660/EEG och 83/349/EEG, och det är därför viktigt att det råder jämbördiga villkor mellan bolag inom gemenskapen som tillämpar IAS och sådana som inte gör det.

(6) Det är önskvärt, både för antagandet av IAS-standarder och för tillämpningen av direktiven 78/660/EEG och 83/349/EEG, att dessa direktiv kan anpassas till den internationella utvecklingen på redovisningsområdet. I detta avseende uppmanade kommissionen i sitt meddelande "Harmonisering av redovisningssystemet, en ny strategi i förhållande till det internationella harmoniseringssystemet" ⁽⁴⁾ Europeiska unionen att verka för att vidmakthålla förenlighet mellan gemenskapens redovisningsdirektiv och utvecklingen i den internationella normgivningen på redovisningsområdet, i synnerhet inom International Accounting Standards Committee, IASC.

⁽¹⁾ KOM(2000) 359, 13.6.2000.

⁽²⁾ EGT L 222, 14.8.1978, s. 11. Direktivet är senast ändrat genom direktiv 2001/65/EG (EGT L 283, 27.10.2001, s. 28).

⁽³⁾ EGT L 193, 18.7.1983, s. 1. Direktivet är senast ändrat genom direktiv 2001/65/EG (EGT L 283, 27.10.2001, s. 28).

⁽⁴⁾ KOM(1995) 508, 14.11.1995.

(7) Förvaltningsberättelsen och den sammanställda förvaltningsberättelsen är viktiga inslag i den finansiella rapporteringen. För att man skall kunna skapa större överensstämmelse och ge ytterligare vägledning om det informationsinnehåll som förväntas av "rättvisande översikt" är det nödvändigt att, i enlighet med nuvarande bästa praxis, skärpa kraven på dessa berättelser när det gäller den rättvisande översikt över företagets utveckling och ställning som skall ingå. Informationen skall inte vara begränsad till de ekonomiska aspekterna av bolagets verksamhet. Det förväntas att detta leder till analyser av miljömässiga, sociala och andra aspekter som är av betydelse för förståelsen av bolagets utveckling och ställning. Detta överensstämmer också med kommissionens rekommendation 2001/453/EG av den 30 maj 2001 om redovisning, värdering och lämnande av upplysningar när det gäller miljöaspekter i företags årsbokslut och förvaltningsberättelser ⁽¹⁾.

(8) Skillnader i utarbetandet och presentationen av revisionsberättelsen ger minskad jämförbarhet och är till skada för läsarnas förståelse av denna väsentliga aspekt av den finansiella rapporteringen. Ökad enhetlighet uppnås genom ändringar i överensstämmelse med nuvarande bästa internationella praxis av de specifika kraven på revisionsberättelsens form och innehåll.

(9) Direktiven 78/660/EEG och 83/349/EEG bör ändras i enlighet med ovanstående. Till följd av detta är det också nödvändigt att ändra rådets direktiv 91/674/EEG av den 19 december 1991 om årsbokslut och sammanställd redovisning för försäkringsföretag ⁽²⁾. Dessa ändringar kommer att avlägsna alla de oförenligheter mellan direktiven 78/660/EEG, 83/349/EEG och 91/674/EEG och IAS som förelåg den 1 maj 2002.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Direktiv 78/660/EEG ändras på följande sätt:

1. I artikel 2.1 skall följande stycke läggas till:

"Medlemsstaterna får tillåta eller föreskriva att andra handlingar skall ingå i årsredovisningen utöver de handlingar som anges i första stycket."

2. I artikel 4 skall följande punkt 6 läggas till:

"6. Medlemsstaterna får tillåta eller kräva att beloppen i poster i resultat- och balansräkningarna skall redovisas med beaktande av den rapporterade transaktionens eller överenskommelsens substans. Ett sådant tillstånd eller krav får begränsas till vissa kategorier av företag eller till

sammanställd redovisning enligt definitionen i rådets direktiv 83/349/EEG (*).

(*) EGT L 193, 18.7.1983, s. 1."

3. I artikel 8 skall följande stycke läggas till:

"Medlemsstaterna får tillåta eller kräva att företag använder en uppställning av balansräkningen enligt artikel 10 a som alternativ till övriga föreskrivna eller tillåtna uppställningsformer."

4. Gäller ej den svenska versionen: termen "avsättningar" kvarstår i artikel 9, Skulder, punkt B.

5. Gäller ej den svenska versionen: termen "avsättningar" kvarstår i artikel 10, punkt J.

6. Följande artikel 10 a skall läggas till:

"Artikel 10 a

I stället för de uppställningsformer för balansräkningen som anges i artiklarna 9 och 10 får medlemsstaterna tillåta eller kräva att företag, eller vissa kategorier av företag, tillämpar en uppdelning i kortfristiga och långfristiga poster, förutsatt att den information som förmedlas genom en sådan uppställning minst är likvärdig med den som annars skulle ha krävts genom artiklarna 9 och 10."

7. Artikel 20 ändras på följande sätt:

a) Punkt 1 skall ersättas med följande:

"Avsättningar skall ha till syfte att täcka skulder som till sin karaktär är klart bestämda och som på balansdagen är antingen sannolika eller säkra beträffande sin förekomst, men som är obestämda i fråga om belopp eller tidpunkten då de uppkommer."

b) Punkt 3 skall ersättas med följande:

"Avsättningar får inte användas för att justera tillgångarnas värde."

8. I artikel 22 skall följande stycke läggas till:

"Trots vad som föreskrivs i artikel 2.1 får medlemsstaterna tillåta eller kräva att alla företag, eller vissa kategorier av företag, överlämnar en resultatrapport i stället för de uppställningsformer för resultaträkningen som anges i artiklarna 23–26, förutsatt att den information som förmedlas genom en sådan rapport minst är likvärdig med den som annars skulle ha krävts genom dessa artiklar."

⁽¹⁾ EGT L 156, 13.6.2001, s. 33.

⁽²⁾ EGT L 374, 31.12.1991, s. 7.

9. Artikel 31 ändras på följande sätt:
- a) I punkt 1 c skall punkt bb ersättas med följande:
- "hänsyn måste tas till alla skulder som har uppkommit under detta eller tidigare räkenskapsår, även om dessa skulder eller förluster blir kända först efter balansdagen men före upprättandet av balansräkningen,"
- b) Följande punkt 1 a skall införas:
- "1 a. Utöver de belopp som redovisas i enlighet med artikel 31.1 c bb får medlemsstaterna tillåta eller kräva att alla förutsebara skulder och möjliga förluster som uppstår under det berörda räkenskapsåret eller ett föregående räkenskapsår skall beaktas, även om dessa skulder eller förluster uppstår först under tiden mellan balansdagen och den dag då balansräkningen upprättas."
10. I artikel 33.1 c skall punkt c ersättas med följande:
- "uppskrivning av anläggningstillgångar."
11. I artikel 42 skall första punkten ersättas med följande:
- "Avsättningarna får inte överstiga erforderliga belopp."
12. Följande artiklar 42 e och 42 f skall införas:
- "Artikel 42 e*
- Trots vad som sägs i artikel 32 får medlemsstaterna tillåta eller kräva att alla företag eller vissa kategorier av företag värderar särskilt angivna slag av tillgångar som inte är finansiella instrument till verkligt värde.
- Ett sådant tillstånd eller krav får begränsas till sammanställd redovisning enligt definitionen i direktiv 83/349/EEG.
- Artikel 42 f*
- Trots artikel 31.1 c får medlemsstaterna, om en tillgång värderas enligt artikel 42 e, tillåta eller kräva i fråga om alla företag eller vissa kategorier av företag att en förändring av tillgångens värde skall tas upp i resultaträkningen."
13. I artikel 43.1.6 skall hänvisningen till artiklarna 9 och 10 ersättas med en hänvisning till artiklarna 9, 10 och 10 a.
14. Artikel 46 ändras på följande sätt:
- a) Punkt 1 skall ersättas med följande:
- "Förvaltningsberättelsen skall minst innehålla en rättvisande översikt över utvecklingen av bolagets verksamhet och dess ställning.
- Översikten skall innehålla en balanserad och fullständig analys av utvecklingen av bolagets verksamhet och dess ställning. Informationen i översikten får inte begränsas till de finansiella aspekterna av bolagets verksamhet.
- Analysen skall utformas så att det, när så är lämpligt, i förvaltningsberättelsen lämnas hänvisningar och ytterligare kommentarer till belopp som tas upp i årsredovisningen."
- b) I punkt 2 skall b ersättas med följande:
- "bolagets förväntade framtida utveckling med uppgift om väsentliga osäkerhetskällor och risker som kan vara av betydelse för denna utveckling,"
15. I artikel 48 skall den tredje meningen utgå.
16. I artikel 49 skall den tredje meningen ersättas med följande:
- "Rapporten från den eller de personer som är ansvariga för revisionen av årsredovisningen (nedan: 'de lagstadgade revisorerna') behöver inte bifogas detta offentliggörande, men det måste anges om revisorsuttalandet lämnats med eller utan förbehåll eller om de lagstadgade revisorerna inte kunnat avge något revisorsuttalande. Det skall även uppges om revisionsberättelsen innehöll en hänvisning till frågor som de lagstadgade revisorerna genom att betona fäst uppmärksamheten vid utan att för den skull göra ett förbehåll i revisorsuttalandet."
17. Artikel 51.1 skall ersättas med följande:
- "Bolagens årsredovisning skall granskas av en person eller personer som godkänts av medlemsstaterna för att utföra lagstadgad revision enligt direktiv 84/253/EEG (*).
- De lagstadgade revisorerna skall även kontrollera att förvaltningsberättelsen överensstämmer med årsbokslutet för samma räkenskapsår.
- (*) EGT L 126, 12.5.1984, s. 20."
18. Följande artikel 51 a skall införas:
- "Artikel 51 a*
1. Den lagstadgade revisionsberättelsen skall innehålla:
- a) en inledning som minst skall innehålla identifikationsuppgifter för den årsredovisning som omfattas av den lagstadgade revisionen,

- b) en beskrivning av den lagstadgade revisionens omfattning som minst skall ange vilka revisionsstandarder som har tillämpats vid den lagstadgade revisionen,
- c) ett revisorsuttalande som klart skall ange de lagstadgade revisorernas uppfattning om huruvida årsbokslutet ger en rättvisande bild enligt de ramar för den finansiella rapporteringen som följts och, i tillämpliga fall, huruvida årsbokslutet uppfyller de lagstadgade kraven; av revisorsuttalandet skall framgå om revisionsberättelsen är ren eller oren, om en revisorsanmärkning gjorts eller, om de lagstadgade revisorerna är oförmögna att lämna ett revisorsuttalande, ett uttalande i revisionsberättelsen om att tillräckligt underlag för ett uttalande saknas,
- d) en hänvisning till varje annan fråga som de lagstadgade revisorerna pekar på genom att betona den utan att lämna en oren revisionsberättelse, och
- e) ett uttalande om förenligheten eller bristen på förenlighet mellan förvaltningsberättelsen och årsbokslutet för samma räkenskapsår.
2. Revisionsberättelsen skall dateras och undertecknas av de lagstadgade revisorerna."

19. Artikel 53.1 skall utgå.

20. Följande artikel 53 a skall införas:

"Artikel 53 a

Medlemsstaterna skall inte bevilja sådana undantag som anges i artiklarna 11, 27, 46, 47 och 51 för företag vilkas värdepapper i någon medlemsstat är upptagna till handel på en reglerad marknad enligt definitionen i artikel 1.13 i rådets direktiv 93/22/EEG (*).

(*) EGT L 141, 11.6.1993, s. 27."

21. I artikel 56.1 skall hänvisningen till "artiklarna 9 och 10" ersättas med en hänvisning till artiklarna "9, 10 och 10 a".
22. I artikel 60 första stycket skall "på grundval av sitt marknadsvärde" ersättas med "på grundval av sitt verkliga värde".
23. I artikel 61 a skall hänvisningen till "artiklarna 42 a–d" ersättas med en hänvisning till "artiklarna 42 a–f".

Artikel 2

Direktiv 83/349/EEG ändras på följande sätt:

1. Artikel 1.2 skall ersättas med följande:

"Utöver i de fall som anges i punkt 1 får en medlemsstat kräva att ett företag som lyder under dess lagstiftning skall

upprätta en sammanställd redovisning och ett sammanställt årsbokslut, om:

- a) företaget (ett moderföretag) faktiskt utövar ett bestämmande inflytande över ett annat företag (dotterföretag); eller
- b) företaget (ett moderföretag) och ett annat företag (dotterföretag) står under moderföretagets gemensamma ledning."

2. I artikel 3.1 skall hänvisningen till artiklarna 13, 14 och 15 ersättas med en hänvisning till artiklarna 13 och 15.

3. Artikel 6 ändras på följande sätt:

- a) Punkt 4 skall ersättas med följande:

"Denna artikel skall inte tillämpas, om ett av de företag som skulle ingå i den sammanställda redovisningen är ett bolag vars finansiella instrument är upptagna till handel i någon medlemsstat på en reglerad marknad enligt definitionen i artikel 1.13 i rådets direktiv 93/22/EEG (*).

(*) EGT L 141, 11.6.1993, s. 27."

- b) Punkt 5 skall utgå.

4. Artikel 7 ändras på följande sätt:

- a) I punkt 1 b skall andra stycket utgå.
- b) I punkt 2 a skall hänvisningen till artiklarna 13, 14 och 15 ersättas med en hänvisning till artiklarna 13 och 15.
- c) Punkt 3 skall ersättas med följande:

"En medlemsstat får dock inte tillämpa punkterna 1 och 2 på bolag vilkas finansiella instrument är upptagna till handel i någon medlemsstat på en reglerad marknad enligt definitionen i artikel 1.13 i direktiv 93/22/EEG."

5. I artikel 11.1 a skall hänvisningen till artiklarna 13, 14 och 15 ersättas med en hänvisning till artiklarna 13 och 15.

6. Artikel 14 skall utgå.

7. I artikel 16.1 skall följande stycke läggas till:

"Medlemsstaterna får tillåta eller kräva att andra handlingar skall ingå i den sammanställda redovisningen utöver de handlingar som anges i första stycket."

8. I artikel 17.1 skall hänvisningen till artiklarna 3–10 ersättas med en hänvisning till artiklarna 3–10 a.

9. I artikel 34.2 b skall texten "artiklarna 13 och 14. Utan inskränkning i vad som gäller enligt artikel 14.3 skall en förklaring" ersättas med "artikel 13 och en förklaring skall".
10. I artikel 34.5 skall texten "eller har utelämnats från denna enligt artikel 14" utgå.
11. Artikel 36 ändras på följande sätt:
- a) Punkt 1 skall ersättas med följande:
- "1. Den sammanställda förvaltningsberättelsen skall minst innehålla en rättvisande översikt över såväl utvecklingen av verksamheten som ställningen i de företag, betraktade som en helhet, som omfattas av den sammanställda redovisningen.
- Översikten skall innehålla en balanserad och fullständig analys av utvecklingen av företagets verksamhet och deras ställning. Informationen i översikten får inte begränsas till de finansiella aspekterna av verksamheten.
- Analysen skall utformas så att det, när så är lämpligt, i den sammanställda förvaltningsberättelsen lämnas hänvisningar och ytterligare kommentarer till belopp som tas upp i den sammanställda redovisningen."
- b) Punkt 2 b skall ersättas med följande:
- "b) Den förväntade framtida utvecklingen av dessa företag, betraktade som en helhet, med uppgift om väsentliga osäkerhetskällor och risker som kan vara av betydelse för denna utveckling."
- c) Följande punkt 3 skall läggas till:
- "3. Om sammanställd förvaltningsberättelse krävs utöver en förvaltningsberättelse får de två rapporterna presenteras som ett enda dokument. Det kan vara lämpligt att i detta särskilt betona de frågor som är väsentliga för företagen som ingår i sammanställningen som helhet."
12. Artikel 37 skall ersättas med följande:
- "1. Bolagens sammanställda redovisning skall granskas av en person eller flera personer som godkänts av den medlemsstat vars lagstiftning moderbolaget lyder under för att utföra lagstadgad revision enligt rådets direktiv 84/253/EEG (*).
- Den person eller de personer som ansvarar för revisionen av den sammanställda redovisningen (nedan: 'de lagstadgade revisorerna') skall även kontrollera att den sammanställda förvaltningsberättelsen överensstämmer med den sammanställda redovisningen för samma räkenskapsår.
2. Den lagstadgade revisionsberättelsen skall omfatta följande:
- a) En inledning som minst skall innehålla identifikationsuppgifter för den sammanställda redovisning som omfattas av den lagstadgade revisionen.
- b) En beskrivning av den lagstadgade revisionens omfattning som minst skall ange vilka revisionsstandarder som har tillämpats vid den lagstadgade revisionen.
- c) Ett revisorsuttalande som klart skall ange de lagstadgade revisorernas uppfattning om huruvida det sammanställda årsbokslutet ger en rättvisande bild enligt de ramar för den finansiella rapporteringen som följts och, i tillämpliga fall, huruvida det sammanställda årsbokslutet uppfyller de lagstadgade kraven. Av revisorsuttalandet skall framgå om revisionsberättelsen är ren eller oren, om en revisorsanmärkning gjorts eller, om de lagstadgade revisorerna är oförmögna att lämna ett revisorsuttalande, ett uttalande i revisionsberättelsen om att tillräckligt underlag för ett uttalande saknas.
- d) En hänvisning till varje annan fråga som de lagstadgade revisorerna pekar på genom att betona den utan att lämna en oren revisionsberättelse.
- e) Ett uttalande om förenligheten eller bristen på förenlighet mellan den sammanställda förvaltningsberättelsen och det sammanställda årsbokslutet för samma räkenskapsår.
3. Revisionsberättelsen skall dateras och undertecknas av de lagstadgade revisorerna.
4. I det fall moderbolagets årsredovisning bifogas den sammanställda redovisningen, får den lagstadgade revisionsberättelse som krävs enligt denna artikel kombineras med varje lagstadgade revisionsberättelse om moderbolagets årsredovisning som krävs enligt artikel 51 i direktiv 78/660/EEG.
- (*) EGT L 126, 12.5.1984, s. 20."
13. I artikel 38 skall följande punkt 7 läggas till:
- "7. Punkterna 2 och 3 i denna artikel skall inte tillämpas på företag vilkas värdepapper i någon medlemsstat är upptagna till handel på en reglerad marknad enligt definitionen i artikel 1.13 i direktiv 93/22/EEG."

Artikel 3

Direktiv 91/674/EEG ändras på följande sätt:

1. I artikel 1 skall punkterna 1 och 2 ersättas med följande:

"1. Artiklarna 2, 3, 4.1, 4.3–5, 6, 7, 13, 14, 15.3–4, 16–21, 29–35, 37–41, 42, 42 a–f, 43.1 punkterna 1–7 samt 9–14, 45.1, 46.1–2, 48–50, 50 a, 51.1, 51 a, 56–59, 61 och 61 a i direktiv 78/660/EEG skall gälla i fråga om företag som avses i artikel 2 nedan, om annat ej föreskrivs i det här direktivet. Artiklarna 46–48, 51 och 53 i det här direktivet skall inte gälla tillgångar och skulder som värderas enligt avsnitt 7 a i direktiv 78/660/EEG.

2. När det i direktiven 78/660/EEG och 83/349/EEG hänvisas till artikel 9, 10 och 10 a (balansräkning) respektive 22–26 (resultaträkning) i direktiv 78/660/EEG, skall hänvisningarna anses gälla artikel 6 (balansräkning) respektive 34 (resultaträkning) i detta direktiv."

2. I artikel 6 skall under "Skulder och eget kapital", punkt E, "Avsättningar för andra risker och kostnader" ersättas med "Andra avsättningar".

3. Artikel 46 ändras på följande sätt:

a) I punkt 5 skall följande stycke läggas till:

"Medlemsstaterna får bevilja undantag från första stycket."

b) Punkt 6 skall ersättas med följande:

"Den eller de metoder som tillämpats på varje investeringspost tillsammans med de belopp de resulterat i skall anges i noterna till redovisningen."

Artikel 4

Medlemsstaterna skall sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den [...]. De skall genast underrätta kommissionen om detta.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser skall de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen skall göras skall varje medlemsstat utfärda.

Artikel 5

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det offentliggjorts i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

Artikel 6

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.